

BIOLOGISK MANGFOLD

Røst kommune

Karl-Birger Strann

Jarle W. Bjerke

Vigdis Frivoll

Trond V. Johnsen

NINAs publikasjoner

NINA Rapport

Dette er en ny, elektronisk serie fra 2005 som erstatter de tidligere seriene NINA Fagrapport, NINA Oppdragsmelding og NINA Project Report. Normalt er dette NINAs rapportering til oppdragsgiver etter gjennomført forsknings-, overvåkings- eller utredningsarbeid. I tillegg vil serien favne mye av instituttets øvrige rapportering, for eksempel fra seminarer og konferanser, resultater av eget forsknings- og utredningsarbeid og litteraturstudier. NINA Rapport kan også utgis på annet språk når det er hensiktsmessig.

NINA Temahefte

Som navnet angir behandler temaheftene spesielle emner. Heftene utarbeides etter behov og serien favner svært vidt; fra systematiske bestemmelsesnøkler til informasjon om viktige problemstillinger i samfunnet. NINA Temahefte gis vanligvis en populærvitenskapelig form med mer vekt på illustrasjoner enn NINA Rapport.

NINA Fakta

Faktaarkene har som mål å gjøre NINAs forskningsresultater raskt og enkelt tilgjengelig for et større publikum. De sendes til presse, ideelle organisasjoner, naturforvaltningen på ulike nivå, politikere og andre spesielt interesserte. Faktaarkene gir en kort framstilling av noen av våre viktigste forskningstema.

Annen publisering

I tillegg til rapporteringen i NINAs egne serier publiserer instituttets ansatte en stor del av sine vitenskapelige resultater i internasjonale journaler, populærfaglige bøker og tidsskrifter.

Norsk institutt for naturforskning

BIOLOGISK MANGFOLD

RØST KOMMUNE

Karl-Birger Strann

Jarle W. Bjerke

Vigdis Frivoll

Trond V. Johnsen

Strann, K.-B., Bjerke, J.W., Frivoll, V. & Johnsen, T. V. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune - NINA Rapport 138. 42s.

Tromsø, Oktober 2006

ISSN: 1504-3312

ISBN: 82-426-1688-4

RETTIGHETSHAVER

© Norsk institutt for naturforskning

Publikasjonen kan siteres fritt med kildeangivelse

TILGJENGELIGHET

Åpen

PUBLISERINGSTYPE

Digitalt dokument (pdf)

REDAKSJON

Karl-Birger Strann

KVALITETSSIKRET AV

Sidsel Grønvik

ANSVARLIG SIGNATUR

Forskningssjef Sidsel Grønvik (sign.)

OPPDRAGSGIVER(E)

Røst kommune

KONTAKTPERSON(ER) HOS OPPDRAGSGIVER

Sveinung Råheim

FORSIDEBILDE

Lundefugl. Foto: Karl-Birger Strann ©

NØKKEWORD

Naturtypekartlegging, Viltkartlegging, Rødlistearter, Viltområder, Røst kommune

KEY WORDS

Mapping of valuated nature types, wildlife, red listed species, valuated wildlife areas, Røst

KONTAKTOPPLYSNINGER

NINA Trondheim

NO-7485 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

NINA Oslo

Postboks 736 Sentrum

NO-0105 Oslo

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 22 33 11 01

NINA Tromsø

Polarmiljøsenderet

NO-9296 Tromsø

Telefon: 77 75 04 00

Telefaks: 77 75 04 01

NINA Lillehammer

Fakkelgården

NO-2624 Lillehammer

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 61 22 22 15

<http://www.nina.no>

Sammendrag

Strann, K.-B., Bjerke, J. W., Frivoll, V. & Johnsen, T. V. 2006. Biologisk mangfold. Røst kommune - NINA Rapport 138. 42 s.

Stortingsmelding nr. 42 (2000-2001) pålegger den enkelte sektor å gjennomføre kartlegging av biologisk mangfold innenfor sine ansvarsområder. Kartleggingsarbeidet følger metodikken som er gitt i fire håndbøker som er utarbeidet av Direktoratet for naturforvaltning. I dette prosjektet er det gjennomført kartlegging av naturtyper og vilt. I tillegg kommer kartlegging av rødlistede arter.

Rapporten gir først en kort innføring av bakgrunn, lovverk samt internasjonale forpliktelser for dette arbeidet. Deretter gis en kort beskrivelse av geografi og naturgrunnlag for Røst kommune. Prosjektet har identifisert åtte verdisatte naturtypeområder og 14 viltområder. 15 rødlistearter er påvist i kommunen. Det er identifisert to områder som er særlig viktige for biologisk mangfold.

Det er presentert kart for naturtyper, viltområder og rødlistearter.

Kartene er presentert i denne rapporten og i digital form. Kart som inneholder sårbar informasjon om rødlistearter, er unntatt offentlighet og følger ikke selve rapporten, men er levert separat til Røst kommune. Alle opplysninger om viktige viltforekomster og rødlistearter er lagt inn i databaseverktøyet Access. Samtlige UTM-referanser er presentert i kartdatum WGS84.

Karl-Birger Strann, NINA, Polarmiljøsenteret, 9296 Tromsø (karl-birger.strann@nina.no).

Jarle W. Bjerke, NINA, Polarmiljøsenteret, 9296 Tromsø (jarle.werner.bjerke@nina.no).

Vigdis Frivoll, NINA, Polarmiljøsenteret, 9296 Tromsø (vigdis.frivoll@nina.no).

Trond V. Johnsen, NINA, Polarmiljøsenteret, 9296 Tromsø (trond.johnsen@nina.no).

Innhold

Sammendrag	3
Innhold	4
Forord	5
1 Innledning	6
2 Metoder og materiale.....	7
2.1 Områdebeskrivelse	7
2.2 Datainnsamling	8
2.3 Naturtyper	8
2.4 Viltområder	9
2.5 Ferskvann	9
2.6 Marine områder	9
2.7 Rødlistearter	9
2.8 Ulike aktiviteter og deres påvirkning av miljøet	10
3. Resultater	12
3.1 Naturtyper	12
3.3 Viltområder	21
3.5 Sammenveide områder – viktige områder for biologisk mangfold	38
3.5.1 De enkelte forvaltningsråd	38
3.5.2 Beskrivelse av sammenveide områder med forvaltningsråd	39
4. Referanser	41

Forord

NINA fikk i oktober 2004 oppdraget med å gjennomføre kartlegging av naturtyper og vilt i Røst kommune. Vi takker kommunen for oppdraget.

Prosjektet er et samarbeid mellom fire kommuner i Lofoten, Røst, Flakstad, Værøy og Moskenes der de to sistnevnte kun gjennomførte viltkartlegging. Økonomisk ramme for prosjektet i Røst var kr. 50.000 inkl. mva til hvert av de to temaene. Vi har i arbeidet gitt høyest prioritet til de områder som ligger nær bebyggelse og som naturlig er mer utsatt for press enn mer avsidesliggende områder normalt er.

En særlig takk til Tycho Anker-Nilssen for hans bidrag omkring hekkende sjøfugl. Vi har hatt et godt samarbeid med prosjektleder Sveinung Råheim hos Fylkesmannen i Nordland.

Tromsø 28.10.2006

Karl-Birger Strann

1 Innledning

Forekomsten av biologisk mangfold er knyttet til ulike naturtyper og er ikke statisk, men en dynamisk prosess – noen arter virker å være stabile i et leveområde mens andre arter kan forsvinne eller nye dukker opp. Hvilke prosesser som styrer denne dynamikken vet vi ikke alltid, men i de siste tiårene er det mer og mer klart at det særlig er menneskelige faktorer som påvirker dette – enten direkte eller indirekte. Særlig har ulike arealinngrep i stadig økende grad påvirket leveområder for planter og dyr. En god kartlegging av biologisk mangfold og deres leveområder (naturtyper) vil forbedre våre muligheter for å sikre en forsvarlig kunnskapsbasert forvaltning av Norges fauna og flora i framtida.

Direktoratet for naturforvaltning (DN) har utarbeidet et sett håndbøker som støtte og veiledning til det utfordrende arbeidet med kartlegging av biologisk mangfold:

DN-håndbok 11 (1996 – revidert 2000)	Viltkartlegging
DN-håndbok 13 (1999)	Kartlegging av naturtyper
DN-håndbok 15 (2000)	Kartlegging i ferskvann
DN-håndbok 19 (2001)	Kartlegging av marint biologisk mangfold

Videre har DN utarbeidet en liste over truede og sjeldne arter i Norge – Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998 (DN 1999a). I kartleggingsarbeidet med Røst kommune er også Fremstad & Moen (2001) brukt som grunnlag ved innlegging av korrekte vegetasjonstyper i Access. Det er gjennomført en rekke intervjuer med personer som besitter stor lokal artskunnskap innenfor zoologi og/eller botanikk. Informantene har også pekt ut områder som innehar stort biologisk mangfold eller forekomst av spesielle arter.

Det er ikke gjennomført registreringer i områder som ligger innenfor etablerte verneområder. Imidlertid har vi tatt med nyere tall for sjøfugl som er publisert i 2006 (Anker-Nilssen & Aarvak 2006).

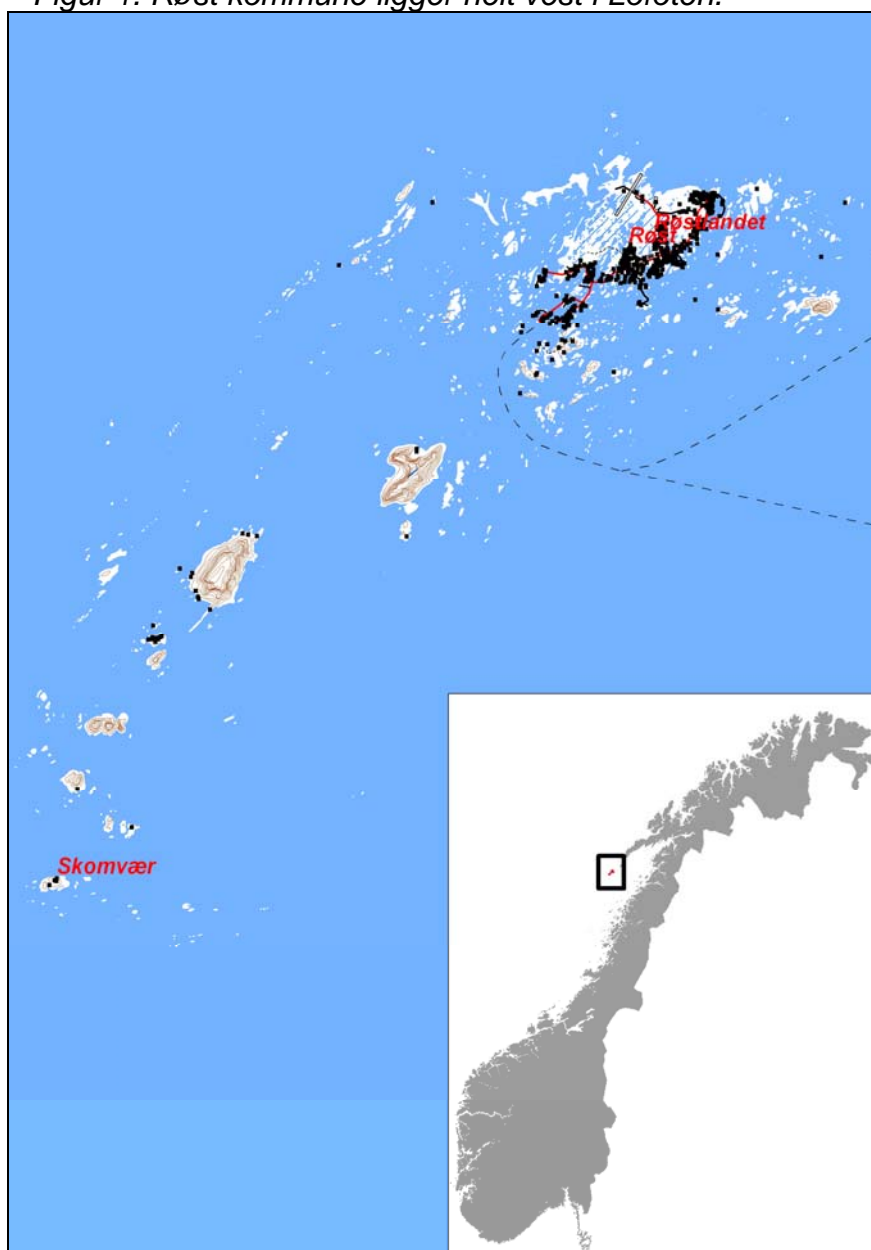
2 Metoder og materiale

2.1 Områdebeskrivelse

Røst kommune ligger ytterst i Lofoten. Kommunen preges av fiske og noe jordbruk. Berggrunnen består av harde bergarter noe som går tydelig fram i de markerte fjellformasjonene på mange av øyene i kommunen.

I Røst ligger det også flere grunne sandfjærer og sanddominerte, lave holmer med store, tilstøtende grunne sjøområder. Disse grunne havområdene danner næringsgrunnlaget for lokalt viktige fuglekonsentrasjoner som bruker disse både under hekkesesongen og i trekk- og vinterperioden.

Figur 1. Røst kommune ligger helt vest i Lofoten.

2.2 Datainnsamling

Framgangsmåten for innsamling av opplysninger om biologisk mangfold er følgende:

- Søk i litteratur
- Søk i databaser
- Intervju med lokalkjente
- Kvalitetssikring og kontroll av opplysninger innhentet fra lokalkjente
- Feltregistreringer

I arbeidet med Røst kommune har det vært samarbeid med Fylkesmannen i Nordland. Det forelå fra tidligere begrensede undersøkelser av biologisk mangfold innenfor utredningsområdet. Det var særlig lite informasjon om fauna. Egne observasjoner og kjennskap til viktige naturtyper har sammen med den lokale kunnskapen vært nyttig gjennomføring av dette kartleggingsarbeidet. Kommunens eget viltkart var til dels svært grovt og hadde kun begrenset verdi for vårt arbeid, men kvalitetsdata er hentet inn også fra denne informasjonskilden. Startpakken fra Fylkesmannen i Nordland inneholdt en del nyttig informasjon, men noen av datasettene her hadde ikke gode nok posisjonsdata til å kunne brukes. Noe data er også innhentet fra ressurspersoner bosatt rundt om i kommunen og også disse er fasett inn i prosjektet etter en kvalitetssikring. Særlig gjelder dette personell fra den lokale NOF-foreninga i Lofoten.

Den til dels mangelfulle kunnskapen om samlet biologisk mangfold, gjorde det nødvendig med en del nykartlegginger i deler av kommunen. For å fange opp ulike arter var det nødvendig å spre innsatsen utover vår- og sommermånedene i 2005. De siste faunaregistreringene ble gjennomført primo august 2005.

2.3 Naturtyper

En sentral del av arbeidet med kartlegging av biologisk mangfold er å kartlegge forekomsten av ulike naturtyper. DN har lagd ei god håndbok, Håndbok 13 (DN 1999b) - Kartlegging av naturtyper, som beskriver framgangsmåte og inndeling av de naturtypene som anses som spesielt viktige for biologisk mangfold i Norge. Inkludert de forskjellige undertypene, redegjør håndboka for hele 56 ulike naturtyper.

Videre kategoriseres naturtypene i tre grader viktighet:

Svært viktige naturtyper	(A-områder)
Viktige naturtyper	(B-områder)
Lokalt viktige naturtyper	(C-områder)

Kriteriene for denne inndelingen er beskrevet i håndboka. Verdisettingen påvirkes av faktorer som areal, tilstand og forekomst av sjeldne og truede arter (rødlistearter). Hvis et område har forekomster av rødlistearter, vil det oppnå verdi A eller B avhengig av artenes truethetsgrad.

2.4 Viltområder

Hele viltkartleggingen har fulgt DN-håndbok nr 11 (DN 1996). All tilgjengelig informasjon fra Fylkesmannen i Nordland og Røst kommune er innhentet og sjekket i felt. Noe begrenset informasjon er innhentet fra lokalkjente informanter, hovedsakelig medlemmer i Norsk Ornitologisk Forening (NOF). For sjøfugl er imidlertid den viktigste kilden Tycho Anker-Nilssen som i 2006 publiserte helt oppdaterte bestandsdata for flere viktige sjøfuglarter (Anker-Nilssen 2006, Anker-Nilssen & Aarvak 2006). Viktige funksjonsområder for viltet som hekkelokaliteter, spillplasser eller vinter-/sommerbeiteområder er sammenstilt på kart. Etter en samlet vurdering presenteres så **prioriterte viltområder**. De ulike funksjonsområdene vektes på en skala fra 1 til 5. Ut fra dette inndeles viltområdene i svært viktige (A) og viktige (B) områder.

2.5 Ferskvann

Ut fra beskrivelsen i DN-håndbok nr. 15 (DN 2000) er det tre hovedkrav som stilles for at et gitt område vil kunne defineres som en **Prioritert lokalitet**.

- a) Lokaliteter med fiskestammer som ikke er påvirket av utsatte arter.
- b) Særlig viktige områder (nøkkelområder) med opprinnelige plante- og dyresamfunn. Dette vil kunne omfatte mange uregulerte og/eller lite regulerte vannlokaliteter.
- c) Lokaliteter med viktige bestander av ferskvannsfisk. Listen omfatter 15 arter innen familiene laksefisk, niøyer, ulker og karpefisk.

En del fisketomme vann/tjern i området ble undersøkt i forbindelse med vurdering av kategori b). Ferskvannsforekomster er i dette prosjektet i all hovedsak lagt inn under naturtyper og vektet i denne sammenheng.

2.6 Marine områder

Marine områder ble kartlagt etter DN-håndbok nr. 19 (2001). Marin kartlegging er svært ressurskrevende. For Røst har vi valgt å konsentrere oss om gruntvannsområder med høy biologisk produksjon.

2.7 Rødlistearter

I kartleggingen av biologisk mangfold inngår kartleggingen av forekomster av rødlistearter som en viktig del. Den nyeste utgaven av **Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998** (DN 1999a) er fulgt. I denne rødlisterapporten er artene delt inn i grupper etter grad av truethet. Denne inndelingen presenteres nedenfor, og de norske benevnelsene vil bli brukt videre utover i denne rapporten. Også de arter som står på både den norske og den nordiske ansvarslista er trukket inn i arbeidet

med rødlistearter. I presentasjonen av resultater for rødlistede arter er spesielt sårbare viltarter skjermet mot offentligheten. I dette arbeidet følger vi anbefalingene i tabell 6.2 i DN-håndbok 11. Det presenteres derfor heller ikke eget kart i rapporten for forekomster av rødlistearter. Disse leveres på eget kart direkte til oppdragsgiver.

Kategori	Kode	Engelsk kategori
-----------------	-------------	-------------------------

Utryddet	Ex	(Extinct)
-----------------	-----------	------------------

Dette omfatter arter som ikke lenger forekommer i Norge som reproduserende arter. Normalt omfatter dette arter som er utryddet for mer enn 50 år siden – arter som har forsvunnet i løpet av de siste 50 årene får koden Ex?.

Direkte truet	E	(Endangered)
----------------------	----------	---------------------

Dette omfatter arter som er direkte truet og som står i fare for å forsvinne i nærmeste framtid dersom den negative utviklingen fortsetter.

Sårbar	V	(Vulnerable)
---------------	----------	---------------------

Dette omfatter arter som er i sterk tilbakegang og som kan gå over i kategorien **Direkte truet** hvis tilbakegangen fortsetter.

Sjelden	R	(Rare)
----------------	----------	---------------

Dette omfatter sjeldne arter som ikke er direkte truet eller sårbare, men som likevel er utsatt fordi de har små bestander eller en spredt og sparsom utbredelse i Norge.

Hensynskrevende	DC	(Declining, care demanding)
------------------------	-----------	------------------------------------

Dette omfatter arter som ikke kommer inn under de tre foregående kategoriene, men som på grunn av en klar tilbakegang fordrer spesielle hensyn og forvaltnings tiltak.

Bør overvåkes	DM	(Declining, monitoring needed)
----------------------	-----------	---------------------------------------

Dette omfatter arter som har gått tilbake, men som ikke regnes som truet. Disse artene bør overvåkes for å avdekke om situasjonen fortsatt forverres.

2.8 Ulike aktiviteter og deres påvirkning av miljøet

Kommunens innbyggere bruker sine arealer på ulikt vis. For naturtypene er det hovedsakelig arealbeslag som gir størst skade og dermed også indirekte påvirker biologisk mangfold. Inngrep som er knyttet til ulike typer infrastruktur som veier, kraftlinjer, hyttebebyggelse osv gir normalt størst negativ effekt, men annen atferd slik som motorisert ferdsel og hogst av skog eller treslagskifte kan også stedvis resultere i store negative effekter på lokalt biologisk mangfold.

Personell i terrenget kan i mange tilfeller umiddelbart være mer skadelig på vilt i hekketida enn ferdsel med kjøretøy, men disse sistnevnte kan ha en større negativ effekt på lang sikt. Dette kan være tilfelle hvis en kjører gjennom myr og våtmark og sporene drenerer vannet i nye retninger. I en del tilfeller kan resultatet bli endret

vannbalanse i denne naturtypen. Slike endringer kan ha stor negativ betydning på sikt både for planter og dyr. Kjøretøy kan kjøre i et våtmarksområde hvis det er tele og snødekke i vinterhalvåret, men dette bør unngås i sommerhalvåret, da kjøring i terrenget på denne tiden kan påføre naturtypen og vegetasjonen stor skade. Dette er skader som kan være irreversible eller som det vil ta lang tid å lege ved naturlig gjengroing.

Arter som lom og en rekke rovfuglarter er særlig sårbare i rugetida ettersom de lett forlater eggene ubeskyttet når mennesker nærmer seg hekkeplassen. Eggene kan da tas av reirplyndrende fugler som ravn eller kråker, eller fostrene i eggene kan fryse i hjel hvis værforholdene er ugunstige.

Nedenfor listes opp en rekke aktiviteter som kan påvirke biologisk mangfold. Denne listen er ikke helt fullstendig, men presenterer mange av de viktigste aktivitetene som kan påvirke naturtypene og det iboende biologiske mangfoldet.

Arealbeslag

- Nedbygging av areal til hus, hyttefelt eller andre faste installasjoner. *Tap av areal.*
- Nedbygging av areal til kraftlinjer, veger og elveforbygninger. *Tap av areal.*
- Masseuttak. *Tap av habitat, terrengslitasje, endrede fysiske og/eller kjemiske forhold.*
- Drenering/gjenfylling/massedeponi. *Tap av habitat, endring av fysiske og/eller kjemiske forhold.*
- Personell til fots. *Stress av vilt, slitasje og støy.*
- Kjøring i terreng med beltekjøretøy eller hjulgående kjøretøy. *Kjørespor, støy, forurensing.*
- Skyting lette våpen. *Støy, ammunisjonsrester, forurensing.*
- Skogbruk. Bør omfatte de miljøkrav som legges til grunn i *Levende skog*-standarden.
- Beiting. *Terrengslitasje.*
- Gjengroing. *Tap av habitat (leveområder) og oppflising (habitatfragmentering) av habitat.*
- Jordbruksaktivitet. *Tap av habitat og oppflising av habitat.*
- Opphør av landbruk. *Tap av habitat og oppflising av habitat.*
- Friluftsliv. *Terrengslitasje og forstyrrelser.*

3. Resultater

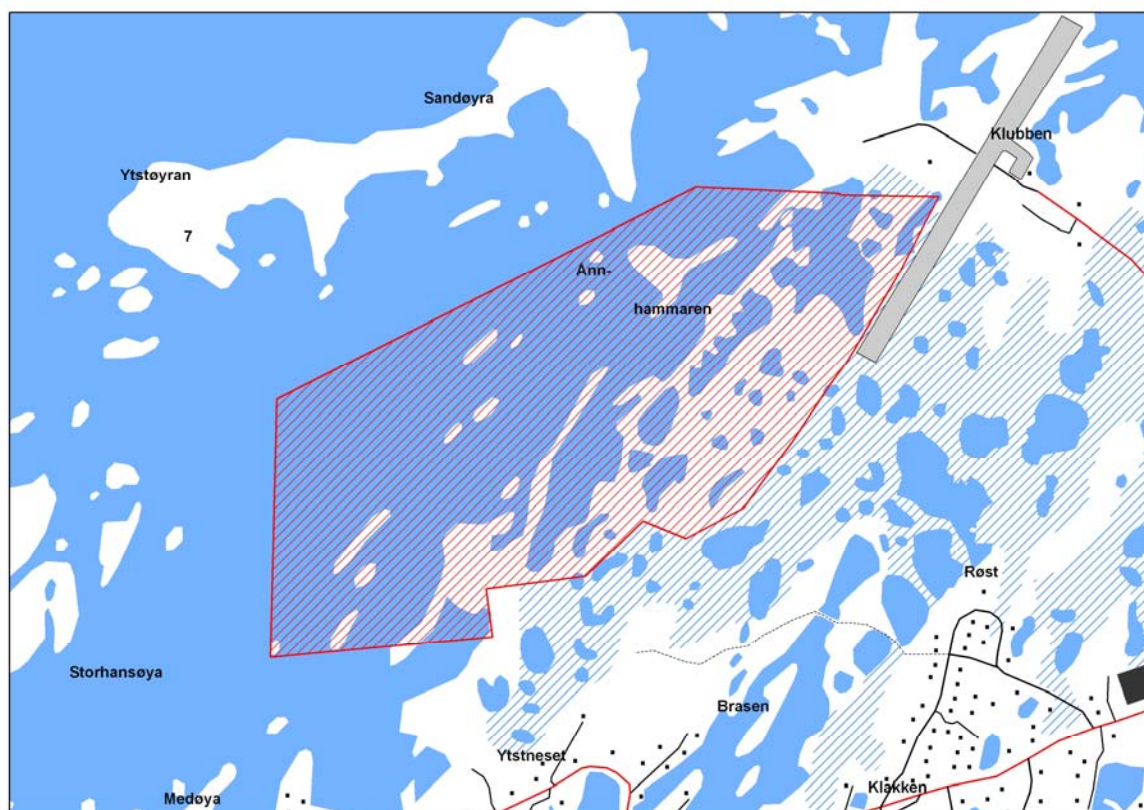
3.1 Naturtyper

Hovedinnsatsen på feltarbeidet med naturtypene ble gjennomført våren og sommeren 2005. Innenfor kommunen ble det påvist totalt åtte verdifulle naturtypelokaliteter med ulik grad av viktighet. Av disse har ett område fått A-verdi og fem B-verdi. Ytterligere to områder har fått C-verdi. Kartdataene finnes også som SOSI-filer og som separate kart. Samtlige opplysninger knyttet til naturtypeverdiene er lagt inn i databaseverktøyet Access.

Lokalitet	185619600 Røstlandet
Naturtype	Undervannseng, strandeng og strandsump
Naturtypekode	G02, G05
Verdisetting	A – svært viktig naturtype
Høyde over havet (m)	0-10
UTM (WGS84)	33W UQ 758 925

Beskrivelsen av lokaliteten baserer seg i all hovedsak på Elven m. fl. (1988). Vest-sida av Røstlandet har en sammenhengende lagunekyst fra vei til Grimsøya og nordover til Langneset og Sandøyra. Lengden på området er omtrent 1,7 km, og bredden varierer fra 200 til 400 m. Innenfor dette området finnes en mosaikk av lave grus- og steinrygger, bukter, poller og dammer. Denne gradienten fra reine saltvannsbassenger til grunne ferskvannsdammer gir en stor variasjon i vegetasjonssammensetning og arts mangfold. Vegetasjonstypene kan i hovedsak føres til tre naturtyper (se ovenfor). Ettersom de finnes spredt og høyst mosaikkaktig i området, er det ingen poeng i å dele lokaliteten opp i mindre enheter. Dette er også vanskelig uten å måtte foreta nye undersøkelser. Lokaliteten er en stor og representativ lagunestrand med flere interessante vegetasjonstyper og enkeltarter, deriblant strandmelde, ålegras, beitestarr, krypsiv, småhavgras, saltarve, havbendel og hybriden mellom gråstarr og pølstarr. Artene er sjeldne nord for Røst, og noen er også nær sin nordgrense. Pollene går over til å bli helt ferske med arter som vanlig tjønnaks, tusenblad, krypkvein og evjesoleie. Nær stranda finnes i tillegg to andre sjeldne planter, broddtelg som kun er kjent fra Røst og Værøy i Lofoten, og som ellers er sjelden i Nord-Norge, og grøftesoleie som har sin nordgrense i Vestvågøy.

Området oppnår høy naturverdi fordi det er uvanlig lite påvirket av mennesker, slik var i alle fall situasjonen i 1986, og fordi det har verdi både som typeområde og spesialområde. Området er innlemmet i Røstlandet naturreservat.

Lokalitet	185610001 Lyngvær
Naturtype	Strandeng og strandsump
Naturtypekode	G05
Verdisetting	C – lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	0-3
UTM (WGS84)	33W UQ 753 903

Dette er en av tre lokaliteter i Lofoten for broddtelg (Sortland 1997). Arten ble samla på Lyngvær av Huber i 1986. Mjelde (2004) rapporterer kysttjønnaks fra Lyngvær, den nordligste lokaliteten for denne arten.

Lokalitet**185619400 Trenyken**

Naturtype

Andre viktige forekomster - fuglefjell

Naturtypekode

H01

Verdisetting**B – viktig naturtype**

Høyde over havet (m)

0-125

UTM (WGS84)

32W PV 239 829

Grønlie (1948) sier følgende "...the most peculiar and interesting of all bird-cliffs...". Hun begrenset sine studier hovedsakelig til Trenyken og Vedøya, "...these being undoubtedly the richest of the bird-cliffs". Svært frodig, fuglegjødsla gras-dominert vegetasjon er beskrevet av Grønlie (1948). De fleste artene er relativt vanlige, men vegetasjonen skiller seg ut ved å være svært frodig. En rødlistet mose fra Trenyken er registrert: orejamnemose (*Plagiothecium latebricola*; DM) i lundegangene og som har sin nordgrense på Vedøy, i alle fall per 1948. Grønlie (1948) gjorde sine undersøkelser på vest- og sørvest-sida av Breinyken, nordsida av Spjuten ("headland", og rapporterer herifra den noe sjeldne tangvollarten strandmelde), og nordsida av Steigen. Kart av lokaliteter er vist på side 165 i Grønlie (1948). Her vokser også mye vanlig gulaks (*Anthoxanthum odoratum* s. str.). Grønlie (1948) rapporterer også svinemelde (*Atriplex patula*) fra tangvoll på Trenyken. Dette er en art som i følge Lid & Lid (2005) ikke går lenger nord enn til Bodø, så Grønlies rapport må tas med forbehold.

Lokalitet**185610003 Bunesbukta, Vedøy**

Naturtype

Andre viktige forekomster - fuglefjell

Naturtypekode

H01

Verdisetting**B – viktig naturtype**

Høyde over havet (m)

0-100

UTM (WGS84)

33W UQ 723 880

Svært frodig, fuglegjødsla grasdominert vegetasjon er beskrevet av Grønlie (1948). De fleste artene er relativt vanlige, men vegetasjonen skiller seg ut ved å være svært frodig og artsrik (mange karplanter, moser, lav og alger). En rødlistet mose fra Bunesbukta: orejamnemose (*Plagiothecium latebricola*; DM), har sin nordgrense i landet, i alle fall per 1948 (se også kart i Persson 1939). Også flere andre sjeldne moser er registrert: *Isothecium myosuroides* - musehalemose er funnet kun to plasser lenger nord (Vågan) i følge Persson (1939).

Eurhynchium praelongum – Sprikemoldmose er funnet kun en plass lenger nord (Moskenesøy) i følge Persson (1939). *Cephaloziella hampeana* – Sumppestremose nordgrense på Vedøy (Persson 1938). Dikevasshår er funnet i våt ravine. Denne arten har nordgrense i Værøy kommune. Klovasshår er også funnet på Vedøy (Reiersen & Skifte 1988). Grønlie (1948) rapporterer også svinemelde (*Atriplex patula*) fra tangvoll på Vedøya. Dette er en art som i følge Lid & Lid (2005) ikke går lenger nord enn til Bodø, så Grønlies rapport må tas med forbehold. Kart av lokaliteter finnes på side 164 i Grønlie 1948. Det finnes herbariebelegg av blå lungeurt fra Vedøya ved Grotta Vishelleren (se diskusjon hos Reiersen & Skifte 1988). Myskegras (Reiersen & Skifte 1988) vokser også her.

Lokalitet **185610002 Sandholmen**

Naturtype	Strandeng og strandsump
Naturtypekode	G05
Verdisetting	B – viktig naturtype
Høyde over havet (m)	0-7
UTM (WGS84)	33W UQ 787 932

Vegetasjon er oppsummert av Bjerke (2005). Blant annet er dette norsk nordgrense for havbendel (se også Reiersen & Skifte 1988). Andre arter som også vokser her er gåsefot, grannmarikåpe og gulskolm.

Lokalitet	185614800 Melholmen
Naturtype	Strandeng og strandsump
Naturtypekode	G05
Verdisetting	B – viktig naturtype
Høyde over havet (m)	0-2
UTM (WGS84)	32W PV 235 856

Reiersen & Skifte (1988) rapporterer den vestlige arten kystarve fra holmene. Her er også funnet arter som rødsvingel, fjørekoll og taresaltgras. Arten har trolig nordgrense på Røstlandet. De rapporterer også bergkvein fra Melholmen (øvre strandkant med rullestein).

Lokalitet	185608900 Sandøya
Naturtype	Sandstrender med tangvoller
Naturtypekode	G04 og G06
Verdisetting	B – viktig naturtype
Høyde over havet (m)	0-2
UTM (WGS84)	33W UQ 725 927

Sandøya har noen av de nordligste forekomstene av kystarve og havbendel (Elven m. fl. 1988). Ellers er også strandmelde og saltsmåarve funnet her.

Lokalitet**185610004 Skau**

Naturtype	Strandeng og strandsump, kysttlynghei
Naturtypekode	G05, D07
Verdisetting	C – lokalt viktig naturtype
Høyde over havet (m)	0-15
UTM (WGS84)	33W UQ 774 930

Området ved Skau har blitt relativt godt undersøkt av botanikere, se for eksempel Moe (1970) og Reiersen & Skifte (1988). I følge Reiersen & Skifte (1988) er området Skau-Nes fuktig heivegetasjon, beitet og gjødslet, flekkvis med lyng. Basert på litteraturkilder og herbariedata kan vi med sikkerhet slå fast at følgende arter vokser innenfor avgrenset område: gåsefot, rund soldogg, fjøresøte, tusenblad, tytebær, røsslyng, grønnstorr, loppestorr, ryllsiv, fjellmarikåpe, engmarikåpe, dunhavre, grøftesoleie, dikevasshår, klovasshår, knereverumpe og vanlig tjønnaks. Mjelde (2004) rapporterer kysttjønnaks fra Røstlandet, en art som kun er kjent fra 10 kommuner i Nordland. Det er imidlertid usikkert om lokalitet for denne er ved Skau eller i dammene lenger sør på Røstlandet.

3.3 Viltområder

I Røst kommune er det påvist 14 prioriterte viltområder. Seks av disse har fått verdi svært viktig (A) og tre viktig (B) viltområde. Fem områder har fått verdien lokalt viktig (C). Blant de prioriterte viltområdene er flere viktige særlig for sjøfugl, noen er viktige for annen vannfugl og andre igjen er viktige fordi de har et særlig rikt mangfold.

Med unntak av sjøfugldataene er viltopplysningene lagt inn i Accessdatabasen. Viltobservasjonene og de prioriterte viltområdene foreligger som SOSI-filer.

*Stjertand. En av mange rødlistearter i Røst kommune.
Foto: Karl-Birger Strann ©.*

Prioritert viltområde 185617700 Skomvær**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

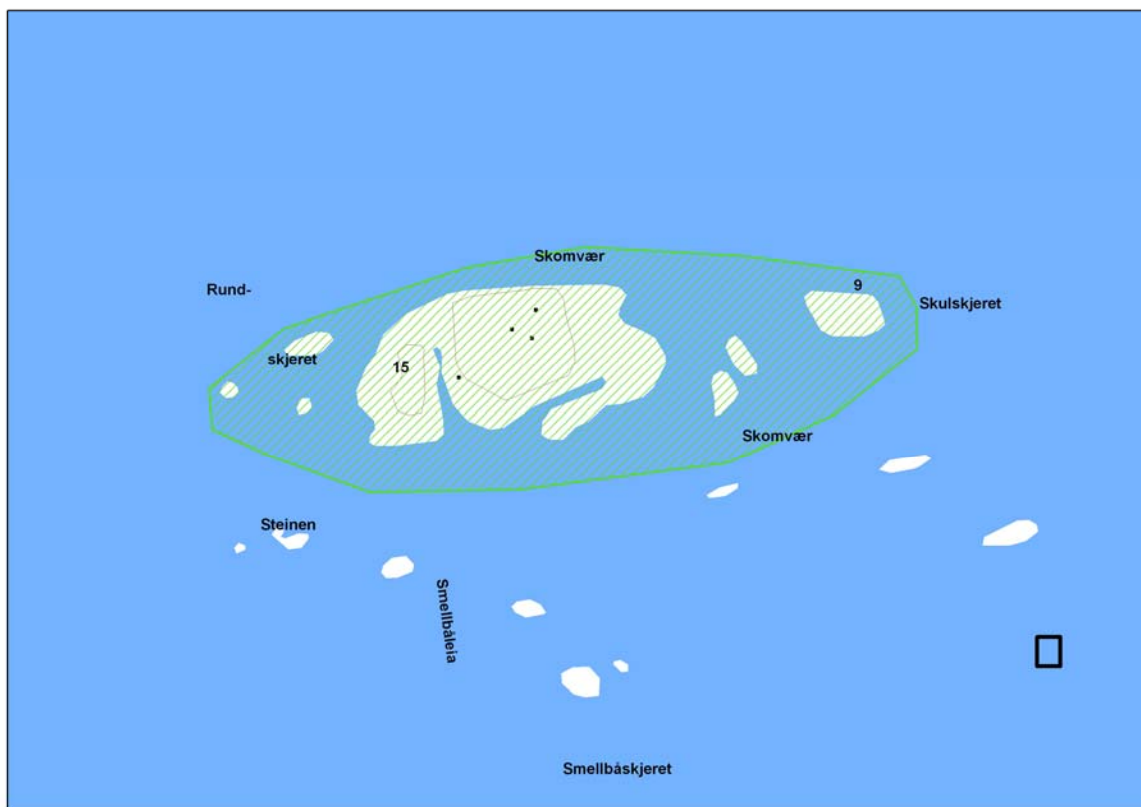
UTM (WGS84)

B – viktig viltområde

0-15

32W PV 233 800

Dette er hekkelokalitet for en rekke arter sjøfugl. Her er en stor koloni med teist med flere hundre individer og 56 par lunder (Anker-Nilssen & Øyan 1995, Anker-Nilssen & Aarvak 2006). Dette er en av kommunens viktigste kolonier for teist.

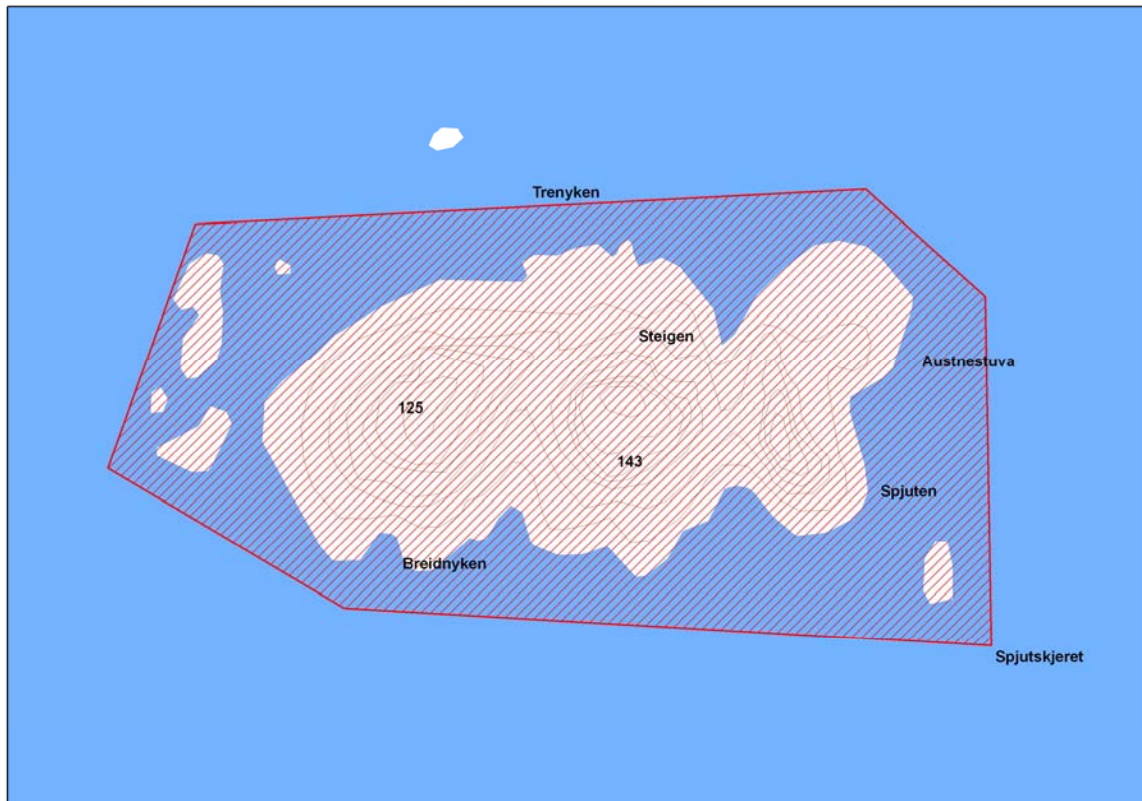
Prioritert viltområde	185616400 Hernyken
Verdisetting	A – svært viktig viltområde
	0-97
UTM (WGS84)	32W PV 234 818

Dette er et av de største fuglefjellene i kommunen og der lundefuglen er den mest tallrike arten. Selv om lundebestanden på Røst er redusert med 70 % siden 1979 viser tellinger i 2005 at her var rundt 36 000 par (Anker-Nilssen & Aarvak 2006). Hernyken har også en viktig hekkebestand av lomvi som trolig teller flere hundre par (Anker-Nilssen & Aarvak upubliserte data). Lokaliteten utgjør den sørligste delen av Nykan Naturreservatet.

Prioritert viltområde	185619400 Trenyken
Verdisetting	A – svært viktig viltområde
Høyde over havet (m)	0-128
UTM (WGS84)	32W PV 239 829

Dette er ett av flere større fuglefjell i kommunen. Lundefuglen er mest tallrik med 105 800 par i 2005 (Anker-Nilssen & Øyan 1995, Anker-Nilssen & Aarvak 2006). Det hekkes også lomvi, alke og toppskarv her. Dessuten hekkes både stormsvale og havsvale i dette fuglefjellet. Lokaliteten utgjør den midtre delen av Nykan Naturreservat.

Prioritert viltområde 185616100 Ellefsnyken**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

UTM (WGS84)

A – svært viktig viltområde

0-92

32W PV 247 843

Dette er den nordligste delen av Nykan Naturreservat. Ellefsnyken har store forekomster av hekkende sjøfugl. Lunden er den mest tallrike arten med 27 300 par i 2005 (Anker-Nilssen & Øyan 1995, Anker-Nilssen & Aarvak 2006), men her hekker også noe alke, lomvi og havhest. Ellefsnyken har en av landets største toppskarv-kolonier med nær 1000 par i 2005 (Anker-Nilssen & Aarvak 2006).

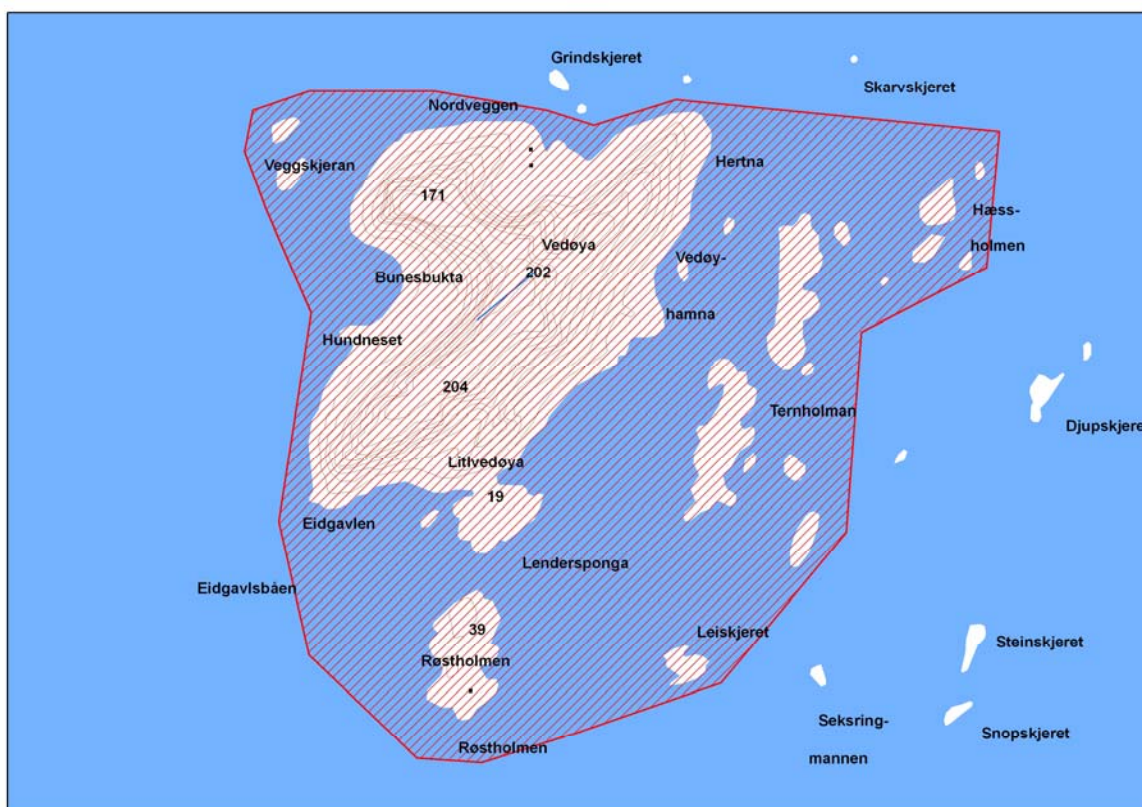
Prioritert viltområde	185604800 Storfjellet
Verdisetting	A – svært viktig viltområde
Høyde over havet (m)	0-259
UTM (WGS84)	32W PV 257 859

Denne lokaliteten er den største lundekoloniene i kommunen med rundt 140 500 hekkende par i 2005 (Anker-Nilssen & Øyan 1995, Anker-Nilssen & Aarvak 2006). Det hekker også noe alke og lomvi her (Anker-Nilssen & Aarvak 2006). Teisten har også en av kommunens viktigste hekkeplasser her og mer enn 100 par toppskarv hekker i urene.

Prioritert viltområde	185617100 Vedøya
Verdisetting	A – svært viktig viltområde
Høyde over havet (m)	0-202
UTM (WGS84)	33W UQ 726 880

Denne lokaliteten er den av de store fuglefjellene som ligger nærmest selve Røstlandet. Her er store forekomster av hekkende sjøfugl med lunden som den mest tallrike med 116 700 par i 2005 (Anker-Nilssen & Øyan 1995, Anker-Nilssen & Aarvak 2006). Dessuten hekker det et mindre antall alke og teist. Havsvale hekker også her. Lomvibestanden på Vedøy, som talte nær 12 000 hekkende par i 1960, var under 100 par i 2005 (Anker-Nilssen & Aarvak 2006).

Prioritert viltområde 185608900 Sandøya**Verdisetting****B – viktig viltområde**

Høyde over havet (m)

0-3

UTM (WGS84)

33W UQ 725 927

Dette er en av flere lave, flate sandøyer der det hekker mange ulike arter sjøfugl og vadefugl. Viktige arter her er ærfugl, rødnebbterne, fiskemåse, tyvjo og steinvender (Det nasjonale sjøfuglkartverket, upubliserte data).

Prioritert viltområde 185606500 Sandøyra**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

UTM (WGS84)

B – viktig viltområde

0-7

33W UQ 753 932

Dette er en av flere lave, flate sandøyer der det hekker mange ulike arter sjøfugl og vadefugl. Viktige arter her er ærfugl, grågås, rødnebbterne, fiskemåse, tyvjo og myrsnipe (Det nasjonale sjøfuglkartverket, upubliserte data).

Prioritert viltområde 185618600 Gjellfruværet - Buværet**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

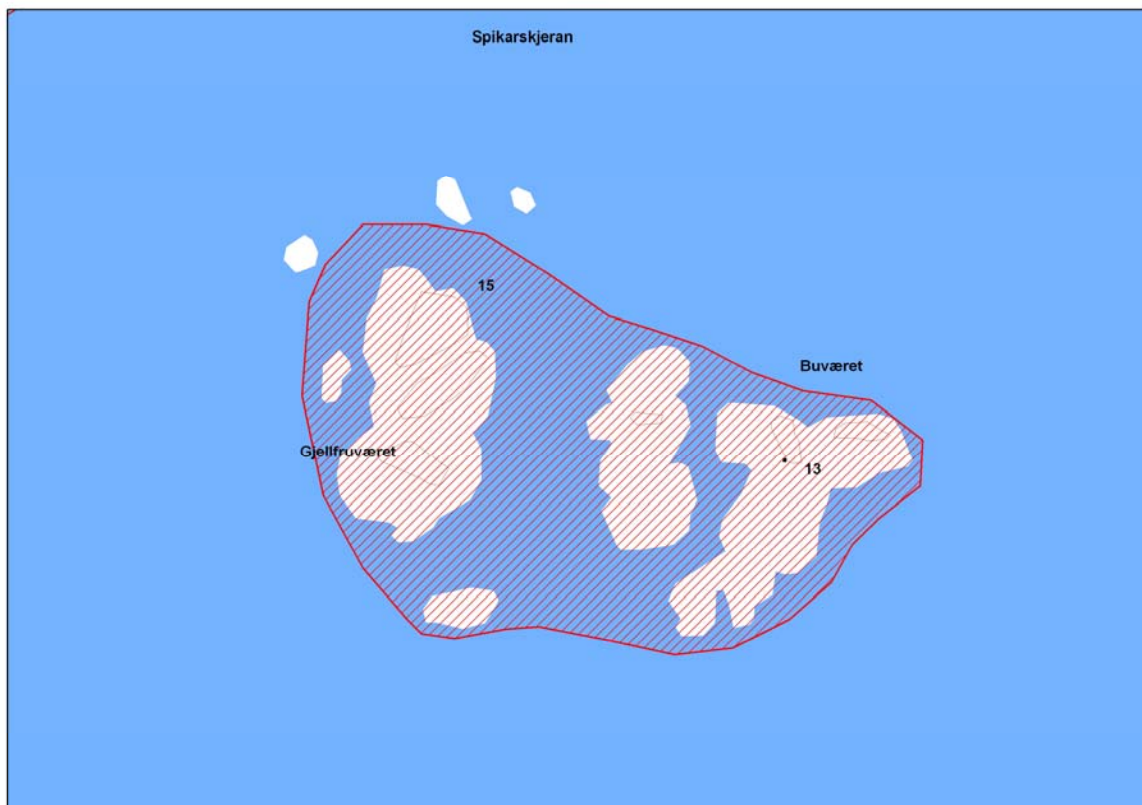
UTM (WGS84)

A – svært viktig viltområde

0-15

32W PV 243 811

Dette er en viktig hekkelokalitet for en rekke sjøfuglarter med flere rødlistede arter som teist, lunde og lomvi. I 2005 hekket det rundt 1230 par med lunde her (Anker-Nilssen & Aarvak 2006). Det hekker også en hel del ærfugl på lokaliteten (Det nasjonale sjøfuglkartverket, upubliserte data).

Prioritert viltområde 185691147 Valværan**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

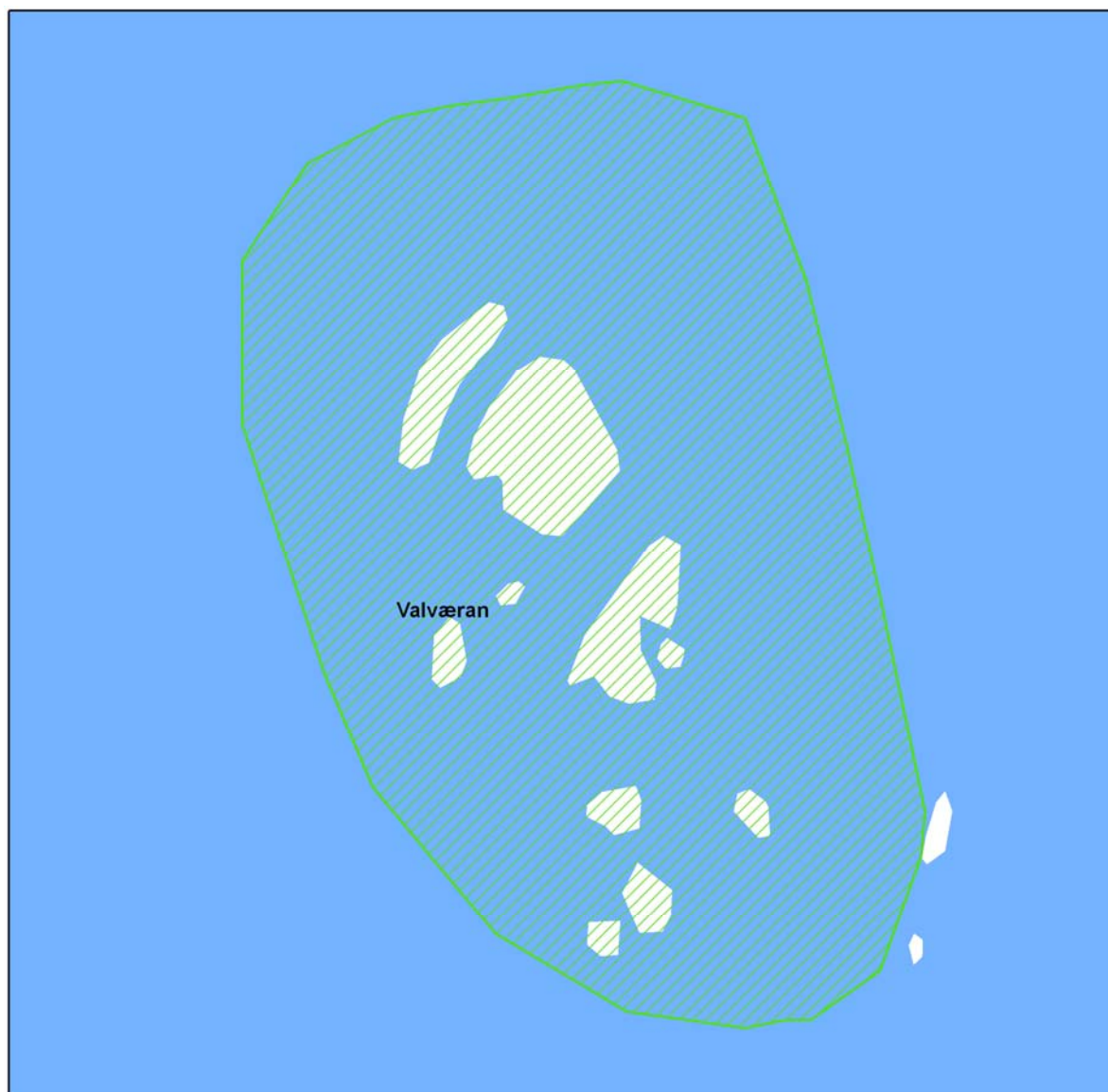
UTM (WGS84)

B – viktig viltområde

0-5

32W VP 227 839

Her hekket rundt 70 par lunde i 2005 (Anker-Nilssen & Øyan 1995, Anker-Nilssen & Aarvak 2006). Dessuten hekker det en del ærfugl, lomvi og toppskarv. Dette området er også et yngleområde for steinkobbe. Lokaliteten vurderes til å ha regional verdi.

Prioritert viltområde 185691146 Vannesholmene**Verdisetting**

Høyde over havet (m)

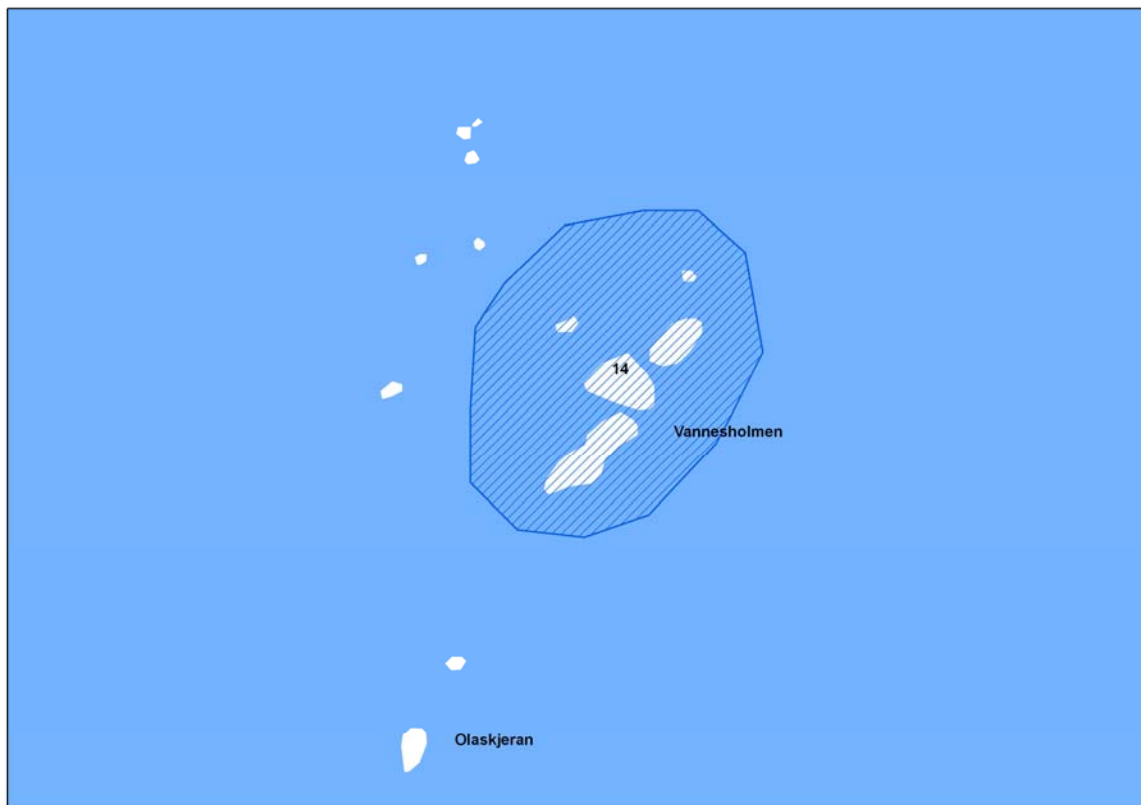
UTM (WGS84)

C – lokalt viktig viltområde

0-5

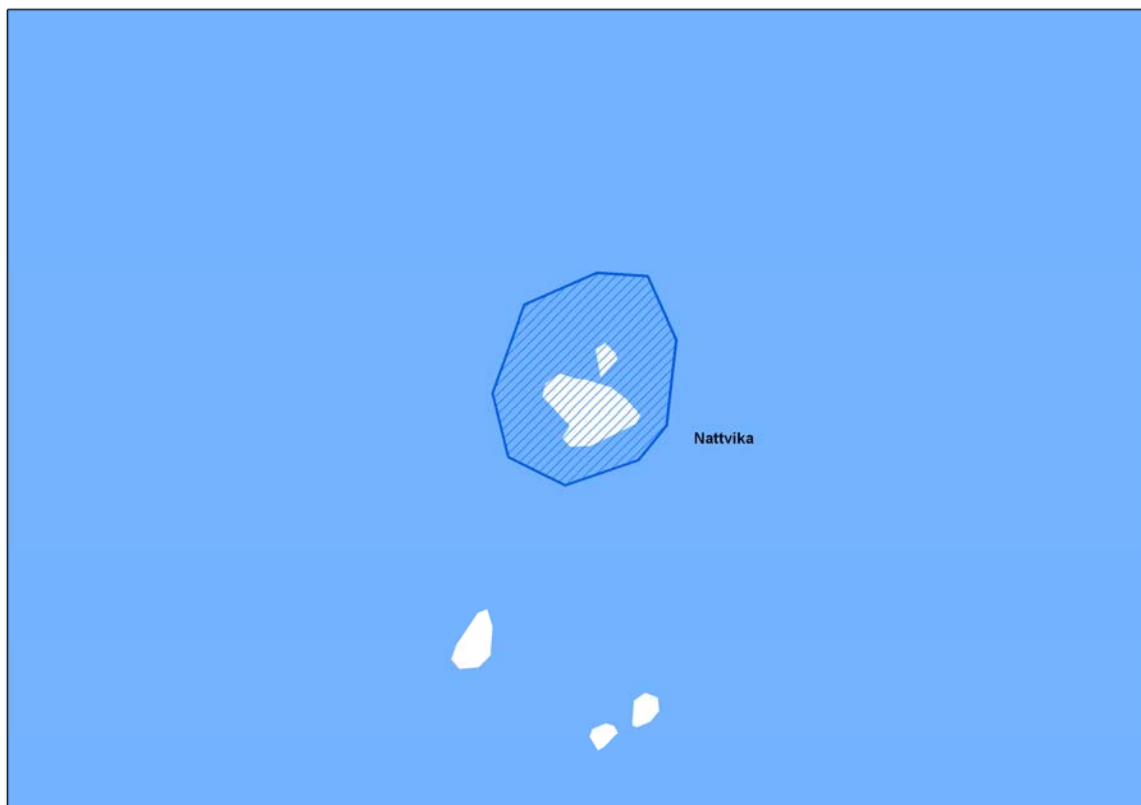
32W VP 227 839

Dette er et yngleområde for steinkobbe. Her hekker også noen få teist, ærfugl og måser (Det nasjonale sjøfuglkartverket, upubliserte data). Lokaliteten vurderes til å ha lokal verdi.

Prioritert viltområde	185691145 Nattvika
Verdisetting	C – lokalt viktig viltområde
Høyde over havet (m)	0-5
UTM (WGS84)	33W UQ 761 945

Dette er et yngleområde for steinkobbe (Det nasjonale sjøfuglkartverket, upubliser-
te data). Lokaliteten vurderes til å ha lokal verdi.

Prioritert viltområde 185610006 Øyra**Verdisetting C – lokalt viktig viltområde**

Høyde over havet (m)

0-5

UTM (WGS84)

32W VP 254 893

Dette er en storskarvkoloni med 43 par i 2005 (Anker-Nilssen & Aarvak 2006).

Prioritert viltområde 185610005 Skarvskjeret**Verdisetting C – lokalt viktig viltområde**

Høyde over havet (m)

0-5

UTM (WGS84)

32W VP 248 874

Dette er en storskarvkoloni med 27 par i 2005 (Anker-Nilssen & Aarvak 2006).

3.4 Rødlistearter

Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998 (DN1999a) danner grunnlaget for kartleggingen av sjeldne og truede arter innenfor kommunen. Kartleggingsarbeidet har påvist 15 rødlistearter innenfor de undersøkte områdene i Røst, fordelt på en karplante, 13 fuglearter og ett pattedyr. Områdene er vist i et separat kartvedlegg som SOSI-filer levert til kommunen. Data er også lagt inn i Access.

3.4.1 Nasjonalt rødlistede planter

Orejamnemose (*Plagiothecium latebricola*). *Bør overvåkes*. Arten er påvist et par steder i kommunen.

3.4.2 Regionalt sjeldne, men ikke rødlistede planter

Det er også funnet flere andre sjeldne moser i kommunen:

Musehalemose (*Isothecium myosuroides*). Arten er funnet kun to plasser lenger nord (Vågan) i følge Persson (1939).

Sprikemoldmose (*Eurhynchium praelongum*). Arten er funnet kun en plass lenger nord (Moskenesøy) i følge Persson (1939).

Sumppistermose (*Cephaloziella hampeana*). Artens nordgrense finnes på Vedøy (Persson 1939).

Dikevasshår (*Callitriche stagnalis*) er funnet i en våt ravine på Vedøya, denne arten har nordgrense i Værøy kommune.

Klovasshår (*Callitriche hamulata*) er også funnet på Vedøy (Reiersen & Skifte 1988).

3.4.3 Nasjonalt rødlistede virveldyr

Fugl og pattedyr

Jaktfalk (*Falco rusticolus*). *Sårbar*. Arten opptrer fåtallig, men regelmessig i kommunen i vinterhalvåret. Ses også av og til i sommerhalvåret (<http://www.home.no/rostfugler>)

Vandrefalk (*Falco peregrinus*). *Sårbar*. Det hekker normalt bare ett par i kommunen (Anker-Nilssen 2006).

Lomvi (*Uria aalge*). *Sårbar*. Det hekker om lag 600 par av arten i fuglefjellene i kommunen (Anker-Nilssen 2006).

Skjeand (*Anas clypeata*). *Sjelden*. Arten er observert under trekket vår og høst. Arten ble påvist hekkende i 2000 (<http://www.home.no/rostfugler>).

Stjertand (*Anas acuta*). *Sjelden*. Arten ses i lave antall i kommunen under trekket vår og høst. Ett og annet par har hekket de siste årene (2000 og 2003)(<http://www.home.no/rostfugler>).

Kongeørn (*Aquila chrysaetos*). *Sjelden*. Arten hekker ikke i kommunen, men observeres av og til.

Svarthalespove (*Limosa limosa*). *Sjelden*. Arten observeres i lave antall under trekket – vanligst under vårtrekket (<http://www.home.no/rostfugler>).

Havørn (*Haliaeetus albicilla*). *Hensynskrevende*. Arten hekker på 4-5 lokaliteter i kommunen (Anker-Nilssen 2006).

Lunde (*Fratercula arctica*). *Hensynskrevende*. Arten hekker på 17 lokaliteter i kommunen (Anker-Nilssen & Øyan 1995). Dette er landets største hekkebestand av lunde med rundt 433000 hekkende par i 2005 (Anker-Nilssen & Aarvak 2006).

Svartand (*Melanitta nigra*). *Bør overvåkes*. Arten hekker ikke i kommunen, men opptrer i flokker både i vinterhalvåret og under vårtrekket (<http://www.home.no/rostfugler>).

Sjørørre (*Melanitta fusca*). *Bør overvåkes*. Arten opptrer regelmessig på sjøen under vinteren og på vårtrekket, men hekker ikke i kommunen.

Havelle (*Clangula hyemalis*). *Bør overvåkes*. Arten opptrer regelmessig på sjøen i vinterhalvåret, men hekker ikke i kommunen. Den opptrer også i store flokker på sjøen under vårtrekket.

Teist (*Cephus grylle*). *Bør overvåkes*. Arten hekker med til sammen rundt 1650 par fordelt over det meste av kommunen (Anker-Nilssen 2006).

Oter (*Luta lutra*). *Bør overvåkes*. Arten er sjelden på Røst. Den ble observert to individ på grunt vann nord av Langneset på Røstlandet i april 2005. Dette er den første observasjonen av arten på denne øygruppa (Tychon Anker-Nilssen pers. medd.).

3.5 Sammenveide områder – viktige områder for biologisk mangfold

På bakgrunn av de samlede påviste data fra delelementene naturtyper, viltområder, fersksvannslokaliteter og rødlistearter er det funnet frem til sammenveide områder – dvs. områder som er vurdert som spesielt viktige områder for biologisk mangfold innenfor Røst kommune. Disse områdene er igjen delt inn i tre viktighetskategorier på samme måte som inndelingen av naturtypene:

- A – Svært viktige
- B – Viktige
- C – Lokalt viktige

Det er påvist totalt to områder som er viktige for biologisk mangfold. Ett av disse er gitt verdi A – svært viktig område for biologisk mangfold, mens ett annet område er gitt verdi B – viktig område for biologisk mangfold. De fuglefjellene som er vernet som naturreservater er ikke tatt med som sammenveide områder siden de allerede er sikret mot ulike inngrep i henhold til verneforskriftene. Naturreservatet på Røstlandet er tatt med som sammenveid område ettersom de områdene som ligger helt inntil i øst og sør også er en viktig del av de samlede naturverdiene og bør vurderes å bli sikret av kommunen.

3.5.1 De enkelte forvaltningsråd

Ulike aktiviteter. Ulike inngrep av infrastruktur som veier, kraftlinjer eller bygninger o.s.v. må vurderes i hvert enkelt tilfelle opp mot de kvaliteter vi har påvist i dette prosjektet. Masseuttak, grøfting og/eller gjenfyllinger vil kunne ha stor negativ innvirkning på biologisk mangfold enten direkte gjennom inngrepet eller indirekte gjennom langtidseffekter av negativ art. Et eksempel kan være en grøfting som langsomt drenerer et større våtmarkssystem som ikke er direkte berørt av selve grøftingen, men som likevel langsomt tømmes for vann. Slike effekter kan ha like stor negativ innvirkning på biologisk mangfold som et direkte arealinngrep i selve leveområdet/naturtypen.

Aktiviteter som friluftsliv drives i dag allerede i store deler av kommunen uten at vi vet om det stedvis kan ha negativ påvirkning på biologisk mangfold. Husdyr på beite kan fortsette som i dag.

Etter beskrivelsen av hvert enkelt sammenveid område, gis forvaltningsråd for noen av de aktuelle tema som er nevnt ovenfor.

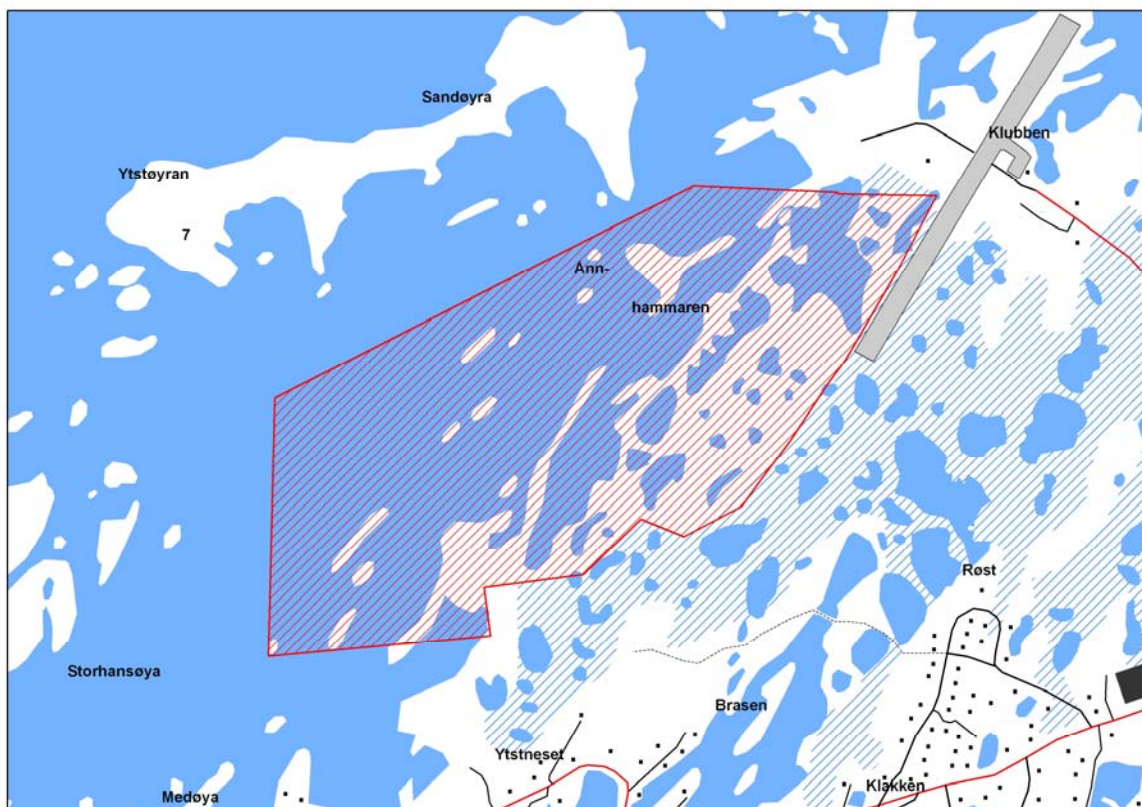
3.5.2 Beskrivelse av sammenveide områder med forvaltningsråd

1 Røstlandet – svært viktig område for biologisk mangfold (A).

Dette er en særdeles rikt område med stor artsrikdom både med hensyn på flora og fauna. Lokaliteten er et svært viktig område for biologisk mangfold. De resterende områdene som ligger øst og sør for flyplassen bør også sikres mot inngrep av ulik infrastruktur ettersom dette er en naturlig del av det samlede våtmarkssystemet. En grundigere vurdering og avgrensning av dette området utenfor verneområdet bør vurderes sikret mot ytterligere inngrep av kommunen.

Forvaltningsråd:

Lokaliteten må ikke utsettes for ytterligere påvirkning av infrastruktur som veier, telefonlinjer eller lignende ettersom arealet er forholdsvis lite.

2 Sandøya – viktig område for biologisk mangfold (B).

Dette er en lokalitet med kvaliteter både med hensyn på flora og fauna. Lokaliteten er viktig område for biologisk mangfold.

Forvaltningsråd:

Lokaliteten må ikke utsettes for ytterligere påvirkning av infrastruktur som veier, telefonlinjer eller lignende ettersom arealet er forholdsvis lite.

4. Referanser

Anker-Nilssen, T. & Øyan, H.S. 1995. Hekkebiologiske langtidsstudier av lunder på Røst. (Long-term studies of the breeding biology of Puffins at Røst.) - NINA Fagrapport 15. 48 s.

Anker-Nilssen, T. 2006. The avifaunal value of the Lofoten Islands in a World Heritage perspective. NINA Minirapport 144. 18 s.

Anker-Nilssen, T. & Aarvak, T. 2006. Tidsseriestudier av sjøfugler i Røst kommune, Nordland. Resultater med fokus på 2004 og 2005. NINA Rapport 133, 85 s.

Bjerke, J. W. 2005. Natur- og vegetasjonstyper på Sandholmene i Røst kommune, Nordland – konsekvensutredning i forbindelse med planlagt vindkraftutbygging. NINA Rapport 18. 22 s.

Direktoratet for Naturforvaltning. 1996. Viltkartlegging. DN-håndbok 11.

Direktoratet for Naturforvaltning. 1999a. Nasjonal rødliste for truede arter i Norge 1998. *DN-rapport* 3:1-161.

Direktoratet for Naturforvaltning. 1999b. Kartlegging av naturtyper. Verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13.

Direktoratet for Naturforvaltning. 2000. Kartlegging av ferskvannslokaliteter. DN-håndbok 15.

Direktoratet for Naturforvaltning. 2001. Kartlegging av marint biologisk mangfold. DN-håndbok 19.

Elven, R., Alm, T., Edvardsen, H., Fjelland, M., Fredriksen, K. E. & Johansen, V. 1988. Botaniske verdier på havstrender i Nordland. C, Beskrivelser for regionene Ofoten og Lofoten/Vesterålen. Økoforsk rapport 1988: 2C. Vitenskapsmuseets hustrykkeri, Trondheim.

Fremstad, E. & Moen, A. (red.) 2001. Truede vegetasjonstyper i Norge. NTNU Vitenskapsmuseet Rapp. Bot. Ser. 2001-4:1-231.

Grønlie, A. M. 1948. The ornithocoprophilous vegetation of the bird-cliffs of Røst in the Lofoten Islands, northern Norway. *Nytt Magasin for Naturvitenskapene* 86: 117-243.

Lid, J & Lid, D. T. (R. Elven red.) 2005. Norsk flora. 7 utg. Det Norske Samlaget, Oslo.

Mjelde, M. 2004. Kartlegging av biologisk mangfold i kommunene: ferskvannsvegetasjonen i Nordland. Fylkesmannen i Nordland Rapport 1/2004, Fylkesmannen i Nordland, Bodø.

Moe, D. 1970. En oversikt over karplante-floraen i Røst herred. Blyttia 28: 100-107. Mykologisk herbarium 2005. Norsk Soppdatabase. Tilgjengelig på: http://www.nhm.uio.no/botanisk/nxd/sopp/nsd_b.htm [siste oppdatering 29. mars 2005].

Persson, H. 1939. Til kjennedommen om Lofotens mossflora. Nytt Magasin for Naturvitenskapene 80: 113-135.

Reiersen, J. & Skifte, O. 1988. Gammelt og nytt om floraen på Røst-øyene. Polarflokken 12, 2: 215-248.

Sortland, A. 1997. Utbredelse og hyppighet av bregner i Lofoten og Vesterålen. Polarflokken 21: 241-259.

NINA Rapport 138

ISSN:1504-3312

ISBN: 82-426-1688-4

Norsk institutt for naturforskning

NINA Hovedkontor

Postadresse: NO-7485 Trondheim

Besøks/leveringsadresse: Tungasletta 2, NO-7047 Trondheim

Telefon: 73 80 14 00

Telefaks: 73 80 14 01

Organisasjonsnummer: 9500 37 687

<http://www.nina.no>